

**Program podpory environmentálních technologií
v České republice**

Praha, 2005

Úvod

Postupné snižování dopadů ekonomických aktivit na životní prostředí klade stále větší technické i finanční nároky na využívané technologie. 90. léta byla v České republice ve znamení realizace tzv. koncových opatření, která sice znamenala významné přínosy pro zlepšování stavu životního prostředí (zejména v čistotě ovzduší), ale na druhé straně byly v důsledku tohoto přístupu vynaloženy poměrně velké finanční prostředky. V současné době je potřebné orientovat celou společnost na využívání nových technologií, včetně environmentálních technologií s významným přínosem pro životní prostředí, jako jednoho ze základních předpokladů hospodářského růstu. Tyto technologie by měly mít především preventivní charakter, tzn. že by se měly soustředit na předcházení vzniku environmentálních problémů, nikoliv na napravování již vzniklých škod.

Uvedenou skutečnost si uvědomilo a stále více uvědomuje i mezinárodní společenství (OSN, OECD, Evropská unie) a potvrdilo ji ve svých programových dokumentech. Podpora environmentálních technologií vyplývá z řady dokumentů EU – např. 6. akční program pro životní prostředí, Strategie udržitelného rozvoje Evropské unie, Lisabonská strategie a z různých mezinárodních závazků, jako je především Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu, Rozvojové cíle tisíciletí a Implementační plán Světového summitu o udržitelném rozvoji.

Střednědobé hodnocení Lisabonské strategie zdůraznilo souvislost mezi ekonomickými, sociálními a environmentálními cíli, včetně vlivu environmentální politiky na konkurenceschopnost evropského trhu a ekonomiky jako celku. Na neformální Radě pro životní prostředí v červenci 2004 bylo uznáno, že rozvoj environmentálních technologií pozitivně přispívá k plnění Lisabonských cílů, kterými jsou dosažení ekonomického růstu, konkurenceschopnost a podpora zaměstnanosti v Evropské unii.

Zpráva skupiny na vysoké úrovni vedená Wimem Kokem ke střednědobému hodnocení Lisabonské strategie vyzývá k podpoře implementace Akčního plánu environmentálních technologií (Environmental Technologies Action Plan – dále jen „ETAP“) a žádá členské státy, aby vytvořily harmonogramy implementace na národní úrovni s konkrétními opatřeními a termíny v oblasti inovací, rizikového financování středně velkých a malých firem, akčního plánu zaměřeného na environmentálně šetrné veřejné zakázky a omezování environmentálně škodlivých podpor.

Na základě doporučení vycházejících ze zprávy Kokovy expertní skupiny zpracovala Evropská komise pro jarní zasedání Evropské rady v roce 2005 Střednědobé hodnocení Lisabonské strategie, které se stalo východiskem pro zásadní změnu dosavadního pojetí této agendy. Lisabonská strategie je nově orientována na dosažení vyššího hospodářského růstu a zaměstnanosti při respektování principů udržitelného rozvoje. Na základě závěrů Evropské rady z března 2005 má každá členská země za úkol zpracovat a předložit do 15. října 2005 Národní program reform – Národní Lisabonský program. Evropská komise následně dne 12. dubna 2005 schválila návrh Integrovaných směrů pro růst a pracovní místa pro léta 2005 – 2008, který v jednom dokumentu integruje Doporučení Komise týkající se Hlavních směrů hospodářské politiky a dále návrh rozhodnutí Rady o Směrech zaměstnanosti. Integrované směry jsou základem pro zpracování a realizaci uvedených Národních programů reform členských zemí.

Cílem ETAP¹ je odstranit překážky ve vývoji a zavádění environmentálních technologií, zajistit, aby se v následujícím období stala Evropská unie vedoucí silou ve vývoji a zavádění environmentálních technologií a zároveň se mobilizovaly všechny zúčastněné strany k aktivní účasti v tomto programu. Akční plán environmentálních technologií se snaží plně využít technologický potenciál k omezení tlaku na přírodní zdroje, zlepšení kvality života Evropanů a stimulaci ekonomického růstu. Rozvoj environmentálních technologií tak může přispět k plnění principu udržitelného rozvoje a stát se do budoucna hlavním zdrojem ekonomického růstu a sociálního rozvoje v souladu s principy udržitelného rozvoje, a tak naplnit Göteborgský a Lisabonský proces konkrétními opatřeními.

Sdělení Evropské komise „Zpráva o implementaci Akčního plánu na podporu environmentálních technologií v roce 2004“ ze dne 27. ledna 2005 hodnotí vývoj během roku 2004 a vybízí členské státy stanovit národní programy implementace ETAP do konce roku 2005. V této souvislosti by se mělo především začít připravovat opatření ke zdokonalení systému environmentálně šetrných veřejných zakázek. Dalším navrhovaným krokem je analýza podpory environmentálních technologií poskytované prostřednictvím národních programů výzkumu a vývoje a případné zavedení dalších nástrojů, zejména finančních.

Program podpory environmentálních technologií v České republice byl zpracován v návaznosti na výše uvedené dokumenty v mezirezortní pracovní skupině složené ze zástupců ministerstva životního prostředí, financí, průmyslu a obchodu, dopravy, zemědělství a zahraničních věcí, Úřadu vlády a Asociace inovačního podnikání. V prosinci loňského roku byl zaslán na Evropskou komisi jako návrh k případným připomínkám před projednáním ve vládě České republiky v 1. čtvrtletí 2006.

1. Cíle programu

Cílem Programu podpory environmentálních technologií v České republice je **koordinovat podporu environmentálních technologií**, která by se měla projevit v konkrétních opatřeních promítnutých i do jednotlivých odvětvových politik a programů a zajistit **patříčné kroky k implementaci ETAP**. Je důležité, aby Česká republika spatřovala v rozvoji environmentálních technologií budoucnost úspěšného řešení řady zásadních problémů a v neposlední řadě zvýšení konkurenceschopnosti českých podniků na evropském trhu.

Program je orientován na **maximální využití potenciálu**, který nabízí rozšíření a využívání environmentálních technologií, **ke snížení zátěže životního prostředí**, zlepšení kvality života obyvatel a podpoře ekonomického růstu.

Konkrétní dílčí cíle programu jsou uvedeny v rámci jednotlivých navrhovaných opatření.

2. Definice environmentálních technologií

Za environmentální technologie považujeme takové technologie, jejichž používání je méně škodlivé pro životní prostředí než u srovnatelných alternativ (například technologie pro využívání obnovitelných zdrojů energie). Jedná se o technologie, které v porovnání

---

¹ ETAP byl zveřejněn dne 28. ledna 2004 jako Sdělení Evropské komise Evropské radě a Evropskému parlamentu COM (2004) 38.

s alternativními (funkčně stejnými či obdobnými) variantami produkují méně znečištění a odpadů, umožňují vyšší stupeň recyklace a využití odpadu, efektivněji využívají energie, suroviny a další zdroje a nebo jsou přímo určené k ochraně životního prostředí (je to jejich primární funkcí).

Pojem environmentální technologie musíme chápat v širokém slova smyslu, tzn. že zahrnuje celkové know-how, metody a postupy, zboží a služby, zařízení a organizační a manažerské postupy. Takto definované environmentální technologie existují ve všech oblastech ekonomických aktivit.

Jejich přínos tkví ve velkém potenciálu ke snižování provozních nákladů, zvyšování efektivity výroby, a tím k růstu konkurenceschopnosti. Těchto přínosů je dosaženo již uvedeným efektivnějším využíváním energií a surovin, nižší produkcí emisí a předcházením vzniku odpadu. Jednoznačně tak naplňují myšlenku a princip tzv. decouplingu - oddělení ekonomického růstu od negativních dopadů na životní prostředí a lidské zdraví. Tento princip byl definován v 6. akčním programu Evropských společenství pro životní prostředí a stal se též jedním ze základních principů Strategie udržitelného rozvoje České republiky a aktualizované Státní politiky životního prostředí České republiky.

Současný stupeň využívání přírodních zdrojů a související poškozování životního prostředí nejsou v souladu s principy udržitelného rozvoje. V mnohých oblastech se negativní dopady na životní prostředí, zdraví a kvalitu života obyvatel dokonce stále zvyšují. Jednou z možností, jak zvrátit tento nepříznivý vývoj jsou investice do rozvoje a používání environmentálních technologií.

Jejich rozšíření napomůže i skutečnost, že spotřebitelé si ve stále větší míře uvědomují potřebu chránit životní prostředí, které významně ovlivňuje jejich zdraví a celkovou kvalitu života. Roste proto poptávka po environmentálně šetrnějších výrobcích a službách, k jejichž produkci je potřeba využívat moderní environmentální technologie.

3. Národní politiky a strategie

Podpora environmentálních technologií se odráží v řadě národních politik a strategií.

3.1 Strategie udržitelného rozvoje České republiky

Strategie udržitelného rozvoje České republiky, tj. takového rozvoje, který zajistí rovnováhu ekonomického, sociálního a environmentálního rozvoje společnosti, je koncipována, stejně jako Státní politika životního prostředí, jako konsensuální rámec pro zpracování dalších materiálů koncepčního charakteru (sektorových politik či akčních programů). Základní časový horizont strategie je rok 2014, některé úvahy a cíle však míří až do r. 2030, případně i dále podle povahy dané oblasti (například energetika). Měla by být důležitým východiskem pro strategické rozhodování v rámci jednotlivých resortů i pro meziresortní spolupráci a spolupráci se zájmovými skupinami.

Základní role Strategie udržitelného rozvoje je včas upozornit na existující a potenciální problémy, jež by mohly ohrozit přechod České republiky k udržitelnému rozvoji, a iniciovat

opatření, jak těmto hrozbám předejít nebo alespoň zmírnit jejich dopad a co nejefektivněji řešit jejich eventuální důsledky.

V rámci problematiky udržitelného rozvoje ekonomiky České republiky je ve Strategii kladen důraz i na nutnost realizace opatření jako jsou podpora vývoje technologií šetrných k životnímu prostředí, instalace moderních energeticky účinných, nízkoemisních a nízkooodpadových technologií, rozvoj vzdělávání, výzkumu a vývoje v technických oborech.

3.2 Strategie hospodářského růstu České republiky

Strategie hospodářského růstu České republiky (SHR), kterou vláda vzala na vědomí svým usnesením č. 984 ze dne 20. července 2005, rozpracovává ekonomický pilíř Strategie udržitelného rozvoje ČR v kontextu plnění závazků z Lisabonské strategie. Strategie má sloužit jako základ pro zpracování Národního rozvojového plánu na roky 2007 - 2013, pro nastavení priorit pro čerpání finančních prostředků z fondů a programů Evropské unie, pro vytvoření nejlepších možných podmínek pro ekonomické aktivity podnikatelské obce.

SHR se soustředí na 5 prioritních oblastí:

1. institucionální prostředí pro podnikání,
2. zdroje financování,
3. infrastruktura,
4. rozvoj lidských zdrojů,
5. výzkum, vývoj a inovace.

Strategie byla posouzena procesem posuzování vlivů na životní prostředí a bylo vydáno souhlasné stanovisko k 1. listopadu 2005.

3.3 Národní program reforem

Usnesením vlády České republiky č. 1200 ze dne 14. září 2005 byl schválen Národní Lisabonský program 2005 - 2008 (Národní program reforem - NPR), který zpracoval Úřad vlády ve spolupráci s relevantními resorty. Povinnost zpracovat NPR vyplývá ze závěrů Evropské rady konané v březnu 2005 a základem pro jeho zpracování jsou Integrované směry pro růst a pracovní místa pro léta 2005 – 2008, které EK schválila dne 12. dubna 2005. Národní program reforem každé členské země by měl odpovídat aktuálním potřebám daného členského státu a konkrétní výchozí situaci při naplňování cílů revidované Lisabonské strategie zaměřené na růst a pracovní místa. Národní program reforem bude zpracován na tříleté období s tím, že může být v případě politických změn revidován.

Jedním z cílů, které si Česká republika stanovila v návrhu opatření v oblasti udržitelného využívání přírodních zdrojů, je realizace opatření Programu podpory environmentálních technologií v České republice, která úzce souvisí se zásadou podpory inovací mj. právě v oblasti environmentálních technologií. I další cíle stanovené v dané oblasti – snížení materiálové a energetické náročnosti – úzce souvisí s podporou environmentálních technologií.

3.4 Národní inovační strategie

Strategické záměry Národní inovační strategie jsou směřovány k vytvoření ekonomiky založené na znalostech, schopné udržitelného hospodářského růstu, s více a lepšími pracovními příležitostmi a větší sociální soudržností. Záměry, jež mají v rámci strategie zajistit zlepšení stavu životního prostředí, jsou směřovány především k lepšímu využívání neobnovitelných zdrojů a surovin, tj. včetně výzkumu, vývoje a zavádění v oblasti environmentálních technologií.

Již v roce 1999 byl zahájen projekt „Evropský trend inovací“, který všem subjektům odpovědným za podporu inovací zprostředkovává přesné informace a statistiky o inovačních politikách. Výstupy projektu slouží jako základ pro další směřování výzkumné práce a praktické spolupráce s výrobním a podnikatelským sektorem. To se týká zejména vzniku spin-off firem a transferu inovací pro environmentální technologie, včetně využití jednoho z důležitých nástrojů financování nově vznikajících firem - rizikového kapitálu.

Národní inovační strategie České republiky, která je základním dokumentem pro oblast inovací, byla schválena usnesením vlády České republiky č. 270 ze dne 24. března 2004. Tento dokument je důležitým východiskem pro podporu environmentálních technologií v České republice. Obsahuje řadu nástrojů včetně opatření zařazujících oblast inovací, výzkumu, vývoje a vzdělání mezi nejvyšší státní priority.

3.5 Národní inovační politika

V návaznosti na Národní inovační strategii byla usnesením vlády České republiky č. 851 ze dne 7. července 2005 schválena Národní inovační politika České republiky na léta 2005 – 2010. V rámci této politiky byly stanoveny následující čtyři strategické cíle:

- posílit výzkum a vývoj jako zdroj inovací,
- vytvořit funkční spolupráci veřejného a soukromého sektoru,
- zajistit lidské zdroje pro inovace,
- zefektivnit výkon státní správy ve výzkumu, vývoji a inovacích.

V rámci těchto cílů byla navržena řada opatření k jejich realizaci, které v rámci podpory výzkumu a vývoje jako zdroje inovací, zahrnují i podporu oborů a směrů výzkumu s velkým technologickým, ekologickým a ekonomickým potenciálem.

3.6 Dlouhodobé základní směry výzkumu vývoje

Důležitým dokumentem, který rozpracovává strategické záměry do priorit je dokument Dlouhodobé základní směry výzkumu a vývoje (DZSV) schválený usnesením vlády České republiky č. 661 ze dne 1. června 2005. DZSV jsou chápány jako základní vstupy pro vypracování návrhu Národní politiky výzkumu a vývoje, popřípadě pro přípravu návrhů na její změny. Cílem DZSV je definovat priority perspektivních výzkumných směrů z hlediska přínosů, které jsou pro ekonomiku a její konkurenceschopnost a pro udržitelný rozvoj společnosti nejdůležitější. Zároveň je tímto posilována snaha o koncentraci finančních, personálních a jiných zdrojů na řešení omezeného počtu nejvýznamnějších priorit. DZSV vytyčují 7 priorit.

- Udržitelný rozvoj (Biologické a ekologické aspekty udržitelného rozvoje).
- Molekulární biologie (Molekulárně a buněčně biologické přístupy v biomedicíně, biotechnologii, potravinářství a šlechtění).
- Energetické zdroje (Podpora dlouhodobě udržitelného zajištění energetických zdrojů).
- Materiálový výzkum.
- Konkurenceschopné strojírenství (Výzkum pro konkurenceschopné strojírenství).
- Informační společnost.
- Bezpečnostní výzkum.

Podporu rozvoje environmentálních technologií lze nalézt např. v prioritách „č.1 Udržitelný rozvoj (Biologické a ekologické aspekty udržitelného rozvoje), č. 3 Energetické zdroje (Podpora dlouhodobě udržitelného zajištění energetických zdrojů), částečně i v č. 7 Bezpečnostní výzkum.

3.7 Státní politika životního prostředí České republiky

Státní politika životního prostředí ČR (SPŽP) pro období 2004 - 2010 byla schválena usnesením vlády České republiky č. 235 ze dne 17. března 2004. Je koncipována tak, aby vymezila konsensuální rámec pro dlouhodobé a střednědobé směřování vývoje environmentálního rozměru udržitelného rozvoje České republiky. Stanoví cíle a opatření ve svých prioritních oblastech a rovněž opatření v jednotlivých odvětvových politikách jako je např. energetika, průmysl a obchod, zemědělství a lesní hospodářství nebo vodní hospodářství.

V oblasti odvětvových politik klade SPŽP důraz na využívání nejlepších dostupných technologií, šetrných vůči životnímu prostředí. Zejména se jedná o vyšší využívání nízkoemisních, nízkoodpadových a energeticky úsporných technologií a rozvoj ekologického strojírenství.

SPŽP vychází ze skutečnosti, že negativní vlivy rozhodnutí a ekonomických aktivit společnosti nejsou dosud v plné míře internalizovány. Důsledkem je, že řada environmentálních technologií je nekonkurenceschopná vůči srovnatelným technologiím. Týká se to např. obnovitelných zdrojů energie, které z tohoto důvodu vyžadují ve všech zemích podporu státu. Negativní externality spojené se získáváním energie z fosilních paliv náleží mezi nejzávažnější.

3.8 Ostatní státní politiky významné z pohledu environmentálních technologií

Dalšími politikami majícími vliv na využívání environmentálních technologií je zejména Surovinová politika, Státní energetická koncepce České republiky, Průmyslová politika České republiky, Koncepce proexportní politiky, Koncepce spotřebitelské politiky, Dopravní politika a další.

Surovinová politika se zabývá palivoenergetickými, rudnými, nerudnými a stavebními surovinami z prvotních i druhotných zdrojů. Je založena na principech udržitelného rozvoje. Mezi její hlavní cíle patří zejména: provázání surovinové politiky s územním plánováním, rozvoj surovinově nenáročných výrob s vysokou přidanou hodnotou, usměrnění poptávky po nerostných surovinách z neobnovitelných zdrojů, optimální využívání obnovitelných energetických zdrojů, zavádění nízkoodpadových úpravárenských technologií, zavádění a

certifikace systémů environmentálního managementu, směřování k vyššímu využívání druhotných surovin, k šetrnému využívání domácích nerostných zdrojů, ke snižování potřeb dovozu nerostných surovin, k dosažení energetických úspor a konečně legislativní dořešení vyššího využití druhotných surovin.

Hlavní cíle **Státní energetické koncepce České republiky** jsou maximalizace energetické efektivity, zajištění efektivní výše a struktury spotřeby prvotních energetických zdrojů, zajištění maximální šetrnosti k životnímu prostředí a dokončení transformace a liberalizace energetického hospodářství. Dalšími prioritami jsou zejména: maximalizace zhodnocení energie a efektivity při získávání a přeměnách energetických zdrojů, podpora nových výrobních technologií s minimální energetickou a surovinovou náročností a s maximálním zhodnocením vstupů, podpora výroby elektřiny a tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie, optimalizace využití domácích energetických zdrojů, minimalizace emisí poškozujících životní prostředí a ekologického zatížení budoucích generací, minimalizace cenové hladiny všech druhů energie.

Průmyslová politika České republiky je tržně orientovanou vládní koncepcí rozvoje průmyslové základny. Její základní prioritou je výrazné zvýšení výkonnosti a konkurenceschopnosti českého průmyslu. Mezi navazující priority patří zejména rozvoj a transfer technologií a výrobních inovací, rozvoj jakosti, výrobních procesů a systémů řízení, rozvoj průmyslové infrastruktury a investic do průmyslové výrobní základny, ekologizace výrobních procesů včetně snižování energetické náročnosti, rozvoj obchodní strategie, rozvoj podmínek pro stabilitu malého a středního podnikání.

Koncepce proexportní politiky definuje jako základní cíle zvýšení hodnoty českého exportu na jednoho obyvatele a přiblížení výše tohoto ukazatele úrovni dosahované ve srovnatelně velkých zemích Evropské unie, podporou růstu exportu, především vývozu s vyšší přidanou hodnotou, pozitivně ovlivňovat výsledky naší obchodní bilance a zvýšení podílu malých a středních podniků na celkovém exportu České republiky.

Koncepce spotřebitelské politiky je zaměřena na ochranu bezpečnosti života, zdraví a ekonomických zájmů občanů, přispívání k ochraně vnitřního trhu před nekalým jednáním, rozvíjení činnosti nevládních spotřebitelských organizací, zlepšování informovanosti občanů o jejich právech při nákupu zboží a služeb a o způsobech, jak na trhu uplatňovat své ekonomické zájmy, přispění k dosažení kompatibility domácího trhu České republiky s vnitřním trhem Evropské unie a podílení se na vytváření důvěry v elektronický trh a na jeho rozvoji. Ve vztahu k životnímu prostředí sleduje spotřebitelská politika vytváření a naplňování vzorců udržitelné spotřeby.

Globálním cílem **Dopravní politiky** je vytvořit podmínky pro zajištění kvalitní dopravy zaměřené na její ekonomické, sociální a ekologické dopady v rámci principů udržitelného rozvoje a položit reálné základy pro nastartování změn proporcí mezi jednotlivými druhy dopravy, které jsou základem strategie udržitelného rozvoje. V rámci dopravní politiky je m.j. podporován výzkum environmentálně šetrných druhů dopravy a technických opatření vedoucích ke zmírňování negativních vlivů dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví, zavádění nových technologií vč. telematických systémů aj.

Dalším významným dokumentem je **Rámec udržitelné spotřeby a výroby České republiky**, který schválila Rada vlády pro udržitelný rozvoj dne 14. června 2005. Cílem Rámce je dosažení udržitelné spotřeby a výroby ve specifických podmínkách ČR jako základního

předpokladu pro dosažení udržitelného rozvoje. Podpora environmentálních technologií je jedním ze zásadních opatření vedoucích k udržitelným vzorcům spotřeby a výroby, a tak je dokončení a realizace Programu podpory environmentálních technologií jednou ze specifických aktivit nezbytných k realizaci Rámce udržitelné spotřeby a výroby.

V souvislosti s koncepcemi zaměřenými na ochranu životního prostředí je třeba zmínit i Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století, který byl vzat na vědomí usnesením vlády České republiky č. 1046 ze dne 30. října 2002 a dále Akční plán zdraví a životního prostředí České republiky, schválený usnesením vlády České republiky č. 810 ze dne 9. prosince 1998.

4. Výzkum a vývoj

Z definice environmentálních technologií vyplývá, že výzkum a vývoj v oblasti environmentálních technologií by měl být směřován mimo jiné do technologií produkujících méně znečištění a odpadů, umožňujících vyšší stupeň recyklace a využití odpadu a technologií souvisejících s efektivnějším využíváním energie a surovin. Tuto problémovou oblast lze promítnout do priority 1 a 3 DZSV. Jejich další rozvoj mohou připravit návrhy projektů, které naplňují cíle právě se rozvíjejícího Národního programu výzkumu II v podprogramech Trvalá prosperita Zdraví a kvalitní život a připravovaného Resortního programu. V současné době je výzkum environmentálních technologií podporován v Národním programu výzkumu I a v programech resortu životního prostředí.

V rámci výzkumu a vývoje, v souladu s prioritami DZSV, jsou z úrovně ministerstev podporovány jak aktivity v oblasti materiálového a procesního výzkumu s využitím nejnovějších vědeckých poznatků, tak i aktivity zaměřené na výzkum nových aplikačních možností obnovitelných zdrojů v podmínkách konkrétní lokality. Lze uvést, že jde o systémy pro zajištění diverzifikace, případně energetické autonomie na lokální úrovni a systémy obnovitelných zdrojů energie s vyšším stupněm integrace do nových i renovovaných budov.

Hlavními směry v oblasti výzkumu a vývoje obnovitelných zdrojů energie jsou:

- nízkoenergetické struktury fotovoltaických článků a prvky fotovoltaických systémů,
- nové technologie pro výrobu biopaliv, zvláště pak výroby vodíku z biomasy,
- výzkum synergických vazeb v aplikacích s obnovitelnými zdroji energie,
- systémy pro akumulaci elektrické energie z obnovitelných zdrojů a
- výzkum energetického využití biomasy z komunálního a průmyslového odpadu.

Výzkum a vývoj environmentálních technologií souvisejících s eliminací vzniku a dalším využitím odpadů je směřován na vytváření znalostních předpokladů pro co nejširší aplikaci klasické hierarchie odpadového hospodářství. Ta se týká:

- předcházení vzniku odpadů, a pokud odpad přesto vznikne, zajistit přednostně jeho materiálové využití, tj. jeho navrácení do výrobních procesů,
- „zeleného odpadu“, který nelze vrátit do výrobních procesů, využívat jeho energetický obsah,
- odpadů, které jsou ukládány na skládky, minimalizovat celkový objem,
- nebezpečných odpadů jejich nebezpečné vlastnosti před úpravou eliminovat či alespoň minimalizovat.

Výzkum je dále směřován na predikci budoucího vývoje v odpadovém hospodářství, stanovení podmínek pro využívání bioodpadu a zeleného odpadu z městských aglomerací, ověření použitelnosti metody mechanicko-biologické úpravy komunálních odpadů a stanovení omezujících podmínek z hlediska dopadů na životní prostředí. Není opomíjen ani výzkum snižování zbytkového znečištění ve výtocích biologických městských čistíren odpadních vod. V oblasti znečištění ovzduší troposférickým ozónem a suspendovanými částicemi se výzkum zaměřuje na složité procesy jejich vzniku (fotochemické reakce mezi prekurzory ozónu, vznik sekundárních částí z plynných prekurzorů, suspendovaných částic).

Největší slabinou evropské ekonomiky, a tím i zavádění environmentálních technologií, je podle Evropské komise (Bílá kniha Růst, konkurenceschopnost, zaměstnanost: Výzvy a cesty vpřed do 21. století; prosinec 1993) malá schopnost využívání výsledků výzkumu a vývoje v praxi. Příčinou je mj. i nepropojení výzkumu na vysokých školách s průmyslem (praktická aplikace), změny je potřeba iniciovat i z hlediska vnitřní struktury výzkumu samého. Proto významným příspěvkem pro výzkum a prosazování environmentálních technologií v oblasti inovací je podpora vzniku technologicky orientovaných firem a prohloubení spolupráce s uživateli výsledků výzkumu.

Do současné doby jsou projekty ve smyslu hlavních směrů z oblasti obnovitelných zdrojů pokrývány programem výzkumu a vývoje „Racionální využití energie a obnovitelné zdroje“. Podpora řešení projektů z této oblasti ze státního rozpočtu se od roku 2003, kdy činila 19 mil. Kč, následně každoročně pohybuje v rozmezí 10 až 12 mil. Kč pro nově zahajované projekty. Pro roky 2006 a dále jsou tyto hlavní směry pokrývány „Národním programem výzkumu a vývoje II“ a připravovaným resortním programem Ministerstva životního prostředí. Finanční objemy budou závislé na kvalitě přihlášených projektů a jejich výstupů do veřejné soutěže, což bude ovlivňovat výši podpory. V oblasti obnovitelných zdrojů energie byla již podpořena řada technologií, např. vývoj kotle na biomasu pro rodinné domky, využívání obnovitelných zdrojů energie k chlazení.

Environmentální technologie, predikce budoucího vývoje v odpadovém hospodářství, stanovení podmínek pro využívání bioodpadu a zeleného odpadu z městských aglomerací, ověření použitelnosti metody mechanicko-biologické úpravy komunálních odpadů, snižování zbytkového znečištění ve výtocích biologických městských čistíren odpadních vod jsou zahrnuty v programu „Životní prostředí a ochrana přírodních zdrojů“. Finanční pokrytí těchto směrů z celého programu, kde tvoří pouze dílčí část a mnohdy řešení je dílčí částí několika komplexních problémů (jde o technologie), lze odborně odhadnout na cca 12 mil. Kč/rok. Do budoucna jsou technologie pokrývány „Národním programem výzkumu a vývoje II“. Pro finanční krytí platí stejná pravidla jako v případě hlavních směrů v oblasti obnovitelných zdrojů.

Významný obor rozsáhlého výzkumu environmentálních technologií je doprava (např. polovodičové prvky výkonové regulace, zvyšování účinnosti proudových a spalovacích motorů, výzkum hybridních pohonů, výzkum vozidel pro využití paliv s vysokým obsahem biosložky tzv. „fuel flexible vehicles“, modely a technologie pro řízení dopravy v krizových stavech, výzkum lehkých konstrukčních materiálů, výzkum pneumatik s nízkým koeficientem tření, výzkum aerodynamických účinků dopravních prostředků atd.).

5. Nástroje k podpoře environmentálních technologií

Pro podporu environmentálních technologií je vhodné použít kombinaci různých existujících nástrojů environmentální politiky - od nástrojů legislativních, přes ekonomické (tržně orientované) nástroje, až po nástroje dobrovolné. Je potřeba zvolit takovou skladbu nástrojů, aby bylo vytvořeno co nejlepší prostředí pro rozvoj, nákup a používání environmentálních technologií.

Na základě posouzení v současnosti používaných nástrojů i s ohledem na zahraniční zkušenosti byly vybrány nástroje, které nejvíce stimulují k využívání environmentálních technologií. Jedná se o

- environmentálně šetrné veřejné zakázky,
- omezování environmentálně škodlivých podpor,
- finanční nástroje,
- podpory z veřejných rozpočtů,
- integrovaná prevence a omezování znečištění,
- dobrovolné přístupy,
- výchova a osvěta.

5.1 Environmentálně šetrné veřejné zakázky

Veřejné instituce patří v Evropě k největším spotřebitelům, jelikož utrácejí přibližně 16 % hrubého domácího produktu Evropské unie (což je suma odpovídající polovině hrubého domácího produktu Německa). Např. v roce 2002 činil objem veřejných zakázek (nákupů) v Evropské unii 1 450 mld. EUR. Veřejné zakázky proto představují potenciálně velmi silný nástroj k podpoře nákupu a využívání environmentálních technologií.

Pokud veřejné instituce využijí svou kupní sílu k výběru zboží a služeb, které berou ohled také na životní prostředí, slouží tím jako příklad a mohou významně ovlivnit trh s takovým zbožím nebo službami. Průmyslu tím poskytnou reálné stimuly pro vývoj a produkci environmentálních technologií. V oblastech některých výrobků, prací a služeb může být tento vliv obzvláště významný, neboť nákupy prováděné veřejnými institucemi zde tvoří velký podíl na trhu - např. kancelářská technika, energeticky úsporné budovy a jejich vybavení, elektřina z obnovitelných zdrojů, veřejná doprava apod.

Kromě užitku pro životní prostředí bude mít uvedené chování přínos i pro instituci zadávající zakázky - šetrné a úsporné technologie sníží její provozní náklady a zároveň dojde ke zlepšení jejího obrazu v očích veřejnosti.

V České republice lze podporu environmentálních technologií prostřednictvím environmentálně šetrných veřejných zakázek realizovat s využitím těchto legislativních nástrojů:

- zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách,
- usnesení vlády ČR č. 720 ze dne 19. července 2000 k návrhu podpory rozvoje prodeje a užívání ekologicky šetrných výrobků.

Zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách definuje v § 55 možnost, aby zadavatel zvolil jako základní kritérium pro zadání zakázky buď nejnižší nabídkovou cenu, nebo ekonomickou výhodnost nabídky. Rozhodne-li se pro druhou z možností, posuzuje jednotlivé nabídky podle několika dílčích kritérií. Jedním z kritérií musí být vždy nabídková cena a dále zejména

- provozní náklady,
- požadavky na údržbu,
- technické, jakostní, ekologické nebo funkční vlastnosti předmětu veřejné zakázky.

Kritéria, jež se dají zařadit pod použitý termín „ekologické vlastnosti předmětu veřejné zakázky“, se mohou týkat např. energetické náročnosti (spotřeby), životnosti, použitých materiálů, balení, příp. různých technických specifikací a požadavků, jejichž splněním se poptávaný produkt stává environmentálně šetrnější než srovnatelné alternativy.

Pro efektivní podporu environmentálních technologií je kromě zvolených environmentálních kritérií velmi důležitá také významnost (váha), kterou jim zadavatel při hodnocení přidělí. Zvláštní pozornost věnuje zákon případu, kdy je mezi hodnotícími kritérii uveden požadavek na zavedení systému environmentálního řízení (EMS) u dodavatele. V takovém případě se splnění požadavku prokazuje doložením jednoho z následujících dokumentů (viz § 37):

- certifikátu vydaného podle českých technických norem akreditovanou osobou,
- rovnocenného certifikátu vydaného v členském státě Evropské unie, nebo
- jiného dokladu prokazujícího splnění požadavků systému environmentálního řízení, pokud jej zadavatel uzná.

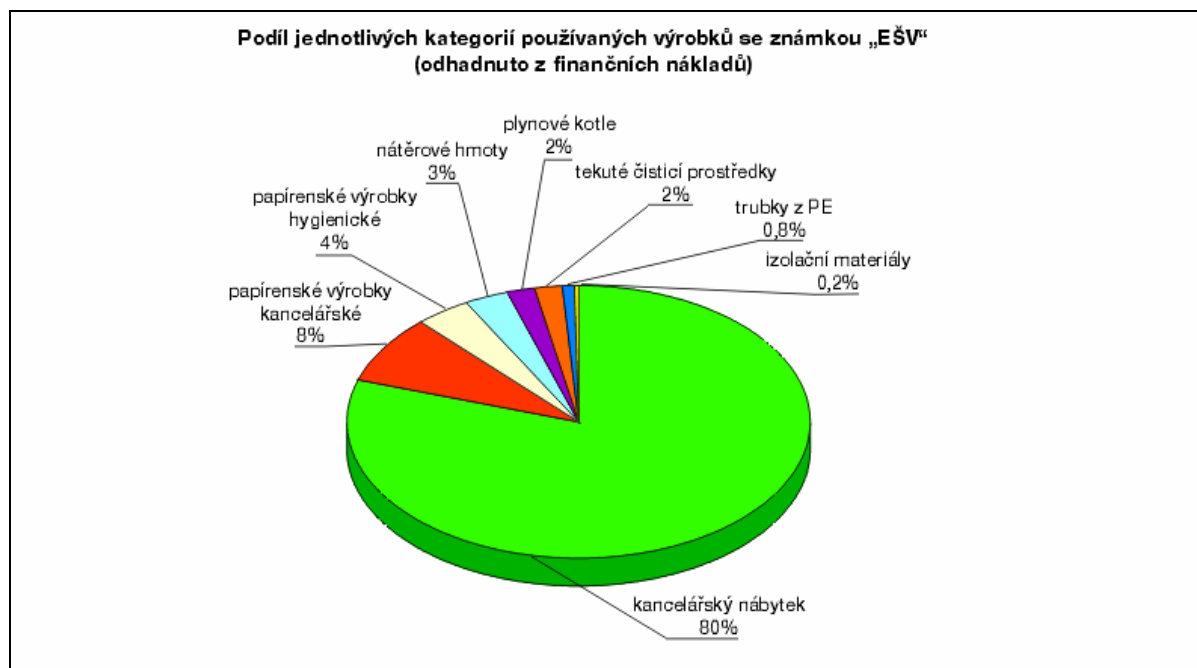
Ministerstvo pro místní rozvoj v současné době připravuje nový zákon o veřejných zakázkách, který v § 33 umožňuje veřejnému zadavateli požadovat předložení certifikátu systému environmentálního řízení (ISO 14001 nebo EMAS) vydaného v České republice nebo v zahraničí. Dále se zákon v § 89 zmiňuje o technických specifikacích nakupovaných výrobků a služeb, jež mohou zahrnovat požadavky na vlastnictví národní, nadnárodní či evropské ekoznačky. Konkrétně je zmiňována evropská ekoznačka „The Flower“.

Zákon navíc nechává veřejným zadavatelům velký prostor pro stanovení dalších environmentálních kritérií, např.: „charakteristiky z hlediska životního prostředí“, „opatření k zajištění řízení z hlediska ochrany životního prostředí“. Sem mohou být zahrnuty mj. požadavky na recyklovatelnost, biologickou odbouratelnost, opatření čistší produkce.

Návrh podpory rozvoje prodeje a užívání ekologicky šetrných výrobků byl schválen usnesením vlády České republiky č. 720 ze dne 19. července 2000. Usnesení všem členům vlády a vedoucím ostatních orgánů státní správy doporučuje, aby v jimi řízených organizacích (či úřadech):

- při zadávání veřejných zakázek, jejichž předmětem je dodávka, instalace a použití výrobku, zohledňovali jako jedno z hodnotících kritérií jeho ekologickou šetrnost (např. označení ochrannou známkou „Ekologicky šetrný výrobek“),
- upřednostnili přímý nákup takto označeného zboží a výrobků (např. pro opravy exteriérů a interiérů budov a jejich vybavení - nábytek, osvětlení, kancelářská technika a papíry, hygienické potřeby).

Plnění a přínosy tohoto usnesení vyhodnocuje Ministerstvo životního prostředí každoročně. Z těchto hodnocení je patrné, že snaha o preferenci ekologicky šetrných výrobků na ministerstvech se rok od roku zvyšuje (na Ministerstvu životního prostředí dosáhl v roce 2004 podíl ekologicky šetrných výrobků 43 %), stejně tak jako povědomí pracovníků, kteří mají otázku nákupů a výběrových řízení na jednotlivých ministerstvech na starosti. V kombinaci se zákonem o veřejných zakázkách má uvedené usnesení značný potenciál ve smyslu podpory environmentálních technologií.

Možnost environmentálně šetrných veřejných zakázek není ještě dostatečně využívána a představuje velký potenciál pro podporu environmentálních technologií. Pro větší podporu je třeba jasněji definovat co to jsou environmentálně šetrné veřejné zakázky, mj. v návaznosti na poznatky získané na úrovni Evropské unie. Pro odhad potenciálu a stanovení cílů je potřeba zajistit návaznost na statistické zjišťování. V dalším období je žádoucí rozšířit aktivity na úrovni ministerstev také na kraje i obce. Důležité je i postupné zapojení podnikatelské sféry.

5.2 Omezování environmentálně škodlivých podpor

Podporám majícím negativní vliv na životní prostředí byla na mezinárodní úrovni věnována pozornost počínaje polovinou 80. let. Zejména se jednalo o podpory směřující do oblastí energetiky, zemědělství a dopravy. Vyloučení nebo omezení podpor je jedním z kroků jak lze přispět k zohlednění všech nákladů, které se týkají aktivit poškozujících životní prostředí.

V České republice byla v letech 2001 - 2002 zpracována tehdejší Českým ekologickým ústavem studie výzkumu a vývoje „Analýza veřejných podpor s negativním vlivem na životní prostředí a podpor, které nejsou v souladu s principem udržitelného rozvoje“. Studie podrobně analyzovala veřejné podpory z hlediska jejich vlivu na životní prostředí. V první etapě byly zpracovány teoretické přístupy k veřejným podporám a jejich posuzování a přístupy k metodice posuzování. Tato část je základním rámcem a východiskem pro provádění analýz a posuzování veřejných podpor. Podrobně byl zpracován přehled podpor a vznikla databáze podpor poskytovaných z veřejných rozpočtů. Ve studii byly ještě za účelem vyzkoušení navržené metodiky posouzeny některé konkrétní podpory (případové studie) a v dalších letech

se posuzovaly daňové úlevy, podrobně byly zpracovány osvobození a slevy silniční daně a podpora průmyslových zón.

Předpokládá se, že další práce v této oblasti budou zaměřeny na návrh legislativního zakotvení povinnosti ověřit každou novou podporu z hlediska jejího vlivu na životní prostředí, sledování databáze podpor a namátkové šetření o vlivu podpor na životní prostředí zejména v "rizikových" oblastech, tzn. u takových druhů podpor, kde jsou na základě zkušeností často poskytovány podpory na úkor ochrany životního prostředí.

5.3 Finanční nástroje

Problematika podpory environmentálních technologií prostřednictvím finančních nástrojů vychází z analýzy současného stavu v České republice a ze zkušeností členských států Evropské unie. Jejich využitelnost záleží na ekonomických podmínkách, zejména národních daňových systémech. Finanční nástroje jsou důležité z toho důvodu, že dlouhodobě stimulují soukromý sektor. Mezi nástroje, které mohou významně ovlivnit využívání environmentálních technologií lze zařadit

- ekologickou daňovou reformu,
- poplatky k ochraně životního prostředí,
- energetické služby se zárukou,
- energetický benchmarking,
- environmentální fondy,
- cenovou regulaci,
- environmentální manažerské účetnictví.

5.3.1 Ekologická daňová reforma

Ekologická daňová reforma je jeden z nástrojů, pomocí kterého lze dosáhnout zlepšení kvality životního prostředí v České republice. Současně lze očekávat, na základě zahraničních zkušeností a studií výzkumu a vývoje, že dojde k oživení trhu práce a zefektivnění daňové struktury. Koncept ekologické daňové reformy v České republice by měl vycházet ze zkušeností ostatních zemí Evropské unie. Očekává se, že přispěje k dosažení cílů stanovených ve schválené Státní energetické koncepci České republiky, v Národním programu na zmírnění dopadů změny klimatu v České republice, ve Státní politice životního prostředí, v Národním Lisabonském programu 2005 – 2008 (Národním programu reforem České republiky) a ve Strategii hospodářského růstu.

V rámci ekologické daňové reformy by mělo dojít na jedné straně k úpravě stávajících daní či zavedení nových daňových titulů (například spotřebních daní na paliva a elektrickou energii), na druhé straně ke snížení daňového zatížení práce (například v oblasti přímých daní). Předpokládá se, že adekvátní snížení daní povede k oživení trhu práce a může přispět k růstu zaměstnanosti. Případné snížení zatížení v oblasti přímých daní by představovalo u podniků impuls pro investice a rozvoj firem. Spolu se zvýšením sazeb stávajících spotřebních daní a zavedením nových daňových titulů pro paliva a elektrickou energii vytváří ekologická daňová reforma prostředí pro stimulaci využívání environmentálních technologií.

Zpracování koncepce rozpočtově neutrální ekologické daňové reformy je obsaženo v Programovém prohlášení vlády České republiky z května 2005. Úkol pro Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem financí je součástí plánu nelegislativních prací s termínem do 31. března 2006.

5.3.2 Poplatky k ochraně životního prostředí

Poplatky k ochraně životního prostředí jsou nástrojem prostřednictvím kterého dochází k internalizaci externích nákladů vznikajících v důsledku znečišťování životního prostředí a čerpání přírodních zdrojů. Jsou proto důležitým nástrojem pro podporu využívání environmentálních technologií. V České republice má používání poplatků již dlouhou tradici. Například poplatky za znečišťování ovzduší byly v České republice zavedeny již zákonem č. 35/1967 Sb., o opatřeních proti znečišťování ovzduší. Na druhé straně sazby poplatků jsou ve většině případů na nízké úrovni a dostatečně nestimulují k omezení vypouštěného znečištění nebo čerpání přírodních zdrojů. Naposledy jsme na tuto skutečnost byli upozorněni ze strany OECD v rámci doporučení vyplývajících z pravidelného hodnocení „Environmental Performance Review“ v květnu 2005. Je proto potřebné porovnat výši sazeb poplatků s externími náklady a doporučit případnou úpravu odpovídajících zákonů tak, aby byla zajištěna stimulace k využívání environmentálně šetrných technologií.

5.3.3 Energetické služby se zárukou

Základním principem energetických služeb se zárukou (Energy Performance Contracting - EPC) je splácení realizovaného projektu až z prokazatelně dosažených úspor nákladů na energii. Realizaci projektu energetických úspor na objektech a zařízeních zákazníka na sebe přebírá specializovaná firma energetických služeb. Investice, úroky a náklady na služby splácí zákazník firmě po dosažení úspory v provozních nákladech a po dobu sjednanou smluvně.

Podpora financování formou EPC je součástí Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie (dále jen Státní program), není však žadateli o podporu prakticky vyhledávána (ročně je podpořen v průměru jeden projekt). Dosavadní zkušenosti s podporou v České republice jsou tedy minimální. Proto je nutné přijmout příslušné opatření k vyššímu využívání EPC v České republice v rámci schvalování Státního programu na rok 2007.

5.3.4 Energetický benchmarking

Benchmarking stanovuje měřítko výkonnosti firmy ve srovnání s ostatními srovnatelnými společnostmi. Výsledky slouží k provedení opatření ke zlepšení v příslušné oblasti činnosti firmy. Energetický benchmarking je vhodný jako doplňující nástroj. Sám o sobě by nezaručil dosažení cílů politiky životního prostředí. Vzhledem k tomu, že v České republice nejsou zatím zkušenosti s uplatněním tohoto nástroje, doporučujeme analyzovat možnosti jeho využití v rámci schvalování Státního programu na rok 2007.

5.3.5 Environmentální fondy

V některých státech Evropské unie jsou ve větší míře využívány nestátní environmentální fondy. Jejich podstata spočívá v daňových úlevách při realizaci environmentálně šetrných investic. Rozšíření je poněkud problematické zejména vzhledem k různým daňovým systémům v členských státech. S ohledem na účinnou podporu environmentálních technologií prostřednictvím tohoto nástroje by bylo vhodné posoudit možnosti zavedení v České republice.

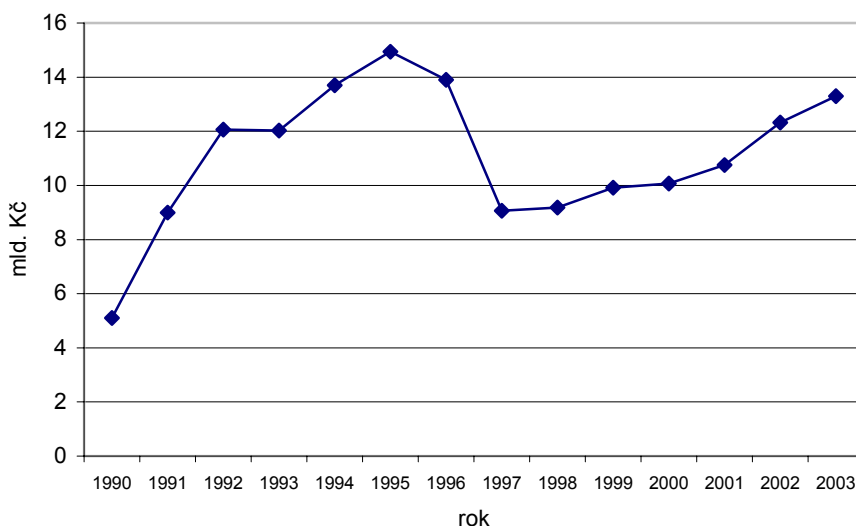
5.3.6 Cenová regulace

Pro podporu environmentálních technologií se uplatňují různé způsoby regulace cen. Například v oblasti energetiky je důležitý zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů², který nabyl platnost od 1. srpna 2005 a zavádí systém garantovaných výkupních cen a zelených bonusů. Ve vztahu k tomuto zákonu je třeba ještě vyhodnotit stávající legislativní a regulační rámce s ohledem na povolovací nebo jiné postupy, které jsou aplikovatelné na elektrárny vyrábějící elektřinu z obnovitelných energetických zdrojů.

5.4 Podpory z veřejných rozpočtů

Podpory z veřejných rozpočtů v oblasti ochrany životního prostředí jsou zaměřeny především na plnění závazků České republiky v souvislosti se vstupem do Evropské unie, a to zejména tam, kde jsou sjednána přechodná období, tzn. v oblasti výstavby čistíren odpadních vod u měst a obcí nad 2000 ekvivalentních obyvatel a nakládání s odpady, resp. recyklace odpadů, ale i v dalších, neméně důležitých oblastech, jakými jsou například ochrana klimatu, ochrana přírody a krajiny, výchova a osvěta.

Výdaje na ochranu životního prostředí z centrálních zdrojů
(v mld. Kč)

Od r. 1997 jsou z výdajů na ochranu životního prostředí vyloučeny výdaje na zásobování pitnou vodou a při sledování výdajů se postupuje dle rozpočtové skladby platné od 1. 1. 1997.

Nejdůležitějším finančním zdrojem poskytujícím tyto podpory je Státní fond životního prostředí České republiky, který je, s ohledem na své příjmy (tvořené zejména z poplatků za znečišťování životního prostředí) a účelové zaměření výdajů na akce zlepšující kvalitu

² Návazně na Směrnici 2001/77/EC Evropského parlamentu a Rady z 27. září 2001 o podpoře elektřiny z obnovitelných zdrojů v podmínkách vnitřního trhu s elektřinou.

životního prostředí, dlouhodobě stabilním mimorozpočtovým zdrojem. Existence Státního fondu životního prostředí České republiky je jedním ze základních předpokladů naplnění cílů Státní politiky životního prostředí a 6. akčního programu Evropské unie. Inovace stávajících technologických procesů a zavádění nových environmentálních technologií, které vedou ke snížení produkovaného znečištění a zvýšení ekonomiky provozu, jsou podporovány ze Státního fondu životního prostředí ČR v rámci Programu nejlepších dostupných technik (BAT). V tom smyslu je podpora směřována na realizaci opatření v příslušném průmyslovém oboru za ekonomicky a technicky přijatelných podmínek s ohledem na náklady a přednosti i se zřetelem k používané technologii a způsobu návrhu, vybudování, provozování a vyřazení zařízení. Tento Program navazuje na Program čistší produkce a představuje podporu strategie prevence a integrovaných řešení. Jeho cílem je podpora a stimulace zavádění nejlepších dostupných technik.

Významné jsou i podpory ze státního rozpočtu, i když jejich výše meziročně kolísá v závislosti na výši schválených výdajů v daném rozpočtovém roce. Zahraniční finanční zdroje představují finanční pomoc, která urychluje realizaci cílů Státní politiky životního prostředí, a zároveň přispívají k naplnění úkolů vyplývajících z členství v Evropské unii.

Pro podporu využívání environmentálních technologií jsou důležité programy resortu Ministerstva průmyslu a obchodu na podporu malého a středního podnikání. Vládou jsou přijaty na období 2005 a 2006 a již v současné době umožňují čerpat podpory na environmentální technologie. Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou je pro malé a střední podnikatelské subjekty realizován zejména program TRH, neboť podpora zakládání podnikání je velmi důležitá pro eliminaci rizika souvisejícího s inovacemi. Příjem žádostí programu TRH, byl pro velký zájem podnikatelů a z důvodu nedostatku finančních prostředků k 1. dubna 2005 pozastaven. S ohledem na potřebu podpory environmentálních technologií bude vhodné v dalším období rozšířit podpory nad rámec současných programů, resp. změnit podmínky pro jejich poskytování. Českou energetickou agenturou (resort MPO) jsou v rámci programu Obnovitelné zdroje uznávány mimo jiné náklady na ochranu životního prostředí formou podpory technologií využívajících obnovitelné zdroje energie, na stavební úpravy bezprostředně související s instalací technologií nebo zařízení. Program je dosažitelný na celém území České republiky mimo území hl. m. Prahy. Je realizován v rámci složky podpor Strukturálních fondů (Operační program Průmysl a podnikání – OPMP).

Strukturální fondy tvoří jádro regionální a strukturální politiky Evropské unie a zaměřují se na snižování rozdílů v úrovni rozvoje regionů členských států. Mezi ty, které mají dopad na řešení v oblasti životního prostředí, včetně již uvedeného programu Obnovitelné zdroje, patří „Evropský fond regionálního rozvoje“ (ERDF). Z jeho zdrojů jsou financovány také investice, zaměřené na životní prostředí. V rámci orientační sekce EAGGF jsou financovány mimo jiné projekty zaměřené na prevenci přírodních kalamit a rozvoj a využití lesů, ze záruční sekce EAGGF pak jsou systémem plošné podpory financována agroenvironmentální opatření na jiná opatření zaměřená na ochranu životního prostředí a krajiny. Od roku 2007 budou tyto podpory přecházet spolu s některými novými environmentálně významnými opatřeními do systému podpor financovaných z nového Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Se zřetelem na současný a především nejbližší vývoj ve sféře technologií, bude žádoucí u stávajících Strukturálních fondů a popřípadě dalších nových, posílit hledisko environmentálních kritérií (mimo jiné i s větším důrazem na spotřebu surovin a energií).

5.5 Integrovaná prevence a omezování znečištění

Integrovaná prevence je orientována na předcházení vzniku znečišťování lepším využíváním materiálu a energie přímo ve výrobních procesech. K tomu napomáhá i soustavné porovnávání provozovaných technik s nejlepšími dostupnými technikami (BAT) a důraz na jejich široké využívání. BAT je přitom dynamicky založený nástroj. BAT jsou popsány v referenčních dokumentech o BAT (BREF), které budou v pravidelných cca pětiletých intervalech vznikat v rámci tzv. Sevillského procesu za účasti expertů ze všech zemí Evropské unie a profesních svazů. Finalizace BREFu je vždy zakončena jejich schválením Evropskou komisí. V současné době je v prvním cyklu přípravy těchto dokumentů odsouhlaseno 19 dokumentů z 32 připravovaných BREF. Obsahem BREF je srovnání jednotlivých existujících technologií či postupů, doporučení pro ekologizaci provozu a stanovení emisních limitů nejlepších dostupných technik pro jednotlivé ukazatele. V následujících letech se chystá revize schválených BREF.

Principem integrované prevence je vyjednávání podmínek povolení mezi povolujícím úřadem a provozovatelem. Podle současné definice zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci jsou BAT nejúčinnější a nejpokročilejší stupeň vývoje použitých technologií a způsobů jejich provozování, které jsou vyvinuty v měřítku umožňujícím jejich zavedení v příslušném hospodářském odvětví za ekonomicky a technicky přijatelných podmínek s ohledem na náklady a přínosy, pokud jsou provozovateli zařízení za rozumných podmínek dostupné a zároveň jsou nejúčinnější v dosahování ochrany životního prostředí jako celku. Je tedy zřejmé, že musí být pro jejich aplikaci zajištěny ekonomicky a technicky přijatelné podmínky. Zaváděním BAT a vyjednáváním emisních limitů nižších, než jsou emisní limity uvedené ve složkových právních předpisech, jsou tak podporovány environmentální technologie a jejich vývoj.

Informace o stavu řízení zveřejňované podle zákona o integrované prevenci jsou dostupné v informačním systému integrované prevence, který se nalézá na webové stránce <http://www.env.cz/ippc>.

Ministerstvo průmyslu a obchodu zabezpečuje v souladu s Nařízením vlády č. 63/2003 Sb. systém výměny informací o nejlepších dostupných technikách. K tomuto účelu bylo zřízeno Fórum pro výměnu informací o nejlepších dostupných technikách, do něhož byli jmenováni zástupci Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zemědělství, Ministerstva zdravotnictví, Státní energetické inspekce, České inspekce životního prostředí, krajských úřadů, CENIA (Česká informační agentura životního prostředí) a další odborní experti. Hlavním cílem Fóra je poskytnutí prostoru pro výměnu informací o BAT, příprava jednotného postupu při jednáních v příslušných evropských orgánech, zejména v Evropském fóru pro výměnu informací o nejlepších dostupných technikách a technických pracovních skupinách ES. Prostřednictvím Fóra se sleduje a vyhodnocuje činnost technických pracovních skupin v ČR, projednávají se odborné komentáře a výklady k evropským dokumentům o BAT, sledují se a zabezpečují jejich překlady a vydávají se doporučení pro jejich aplikaci v procesu integrované prevence.

Technické pracovní skupiny zajišťují přípravu podkladů pro příslušnou evropskou technickou pracovní skupinu, sledují vývoj BAT v příslušné oblasti v České republice a na úrovni Evropských společenství nebo mezinárodních organizací, podílejí se na odborných

korekturách příslušného dokumentu Evropských společenství o BAT a návrhu jeho odborného výkladu, připravují komentáře a informace o dalším vývoji BAT. Technické pracovní skupiny zabezpečují autorizaci překladů referenčních dokumentů Evropských společenství o BAT, zejména prostřednictvím posuzování jejich odborné úrovně a srozumitelnosti.

MPO zabezpečuje provoz speciálního portálu (www.ippc.cz), kde jsou zveřejněny všechny informace o BAT, referenčních dokumentech BAT, zkušenosti a problémy s jejich aplikací. Dále umožňuje vzájemnou komunikaci mezi členy jednotlivých pracovních skupin a obsahuje další dokumenty a informace související s touto problematikou.

5.6 Dobrovolné přístupy

Dobrovolnými přístupy rozumíme takové činnosti, především podnikatelských subjektů, které tyto subjekty zavádějí na základě svého svobodného, dobrovolného rozhodnutí a které jdou nad rámec požadavků platných legislativních norem.

Řadí se do skupiny nástrojů preventivních, tzn. že se soustředí na odstraňování samotných příčin vznikajících environmentálních problémů. Tím podporují chování výrobců, ale i spotřebitelů, směrem k udržitelné spotřebě a výrobě - umožňují nasměrování výroby a spotřeby na environmentálně šetrnější výrobky a služby. Podniky dále pocítují přínosy ve formě snížení provozních nákladů (platby za suroviny, energie a materiály, odpady, poplatky, pokuty), zvýšení konkurenceschopnosti, zlepšení image apod.

Základními principy dobrovolných přístupů jsou tedy prevence, dobrovolnost jejich zavádění a činnosti nad rámec legislativních požadavků. Vyžadují proto od podnikatelských subjektů především jejich vlastní aktivitu a nikoliv pouze reakci na regulatorní požadavky.

Subjekty si sami stanovují své interní environmentální standardy, vytyčují si konkrétní cíle a realizují příslušná opatření k jejich dosažení. Tím rostou environmentální požadavky na podnikový provoz, efektivitu využívání vstupů a vlastnosti výstupů - výrobků a služeb, ale také emisí a odpadů. K dosažení této nadstandardní kvality svého provozu musí podniky nutně využívat i efektivnější a modernější postupy a technologie. Dobrovolné nástroje tak mohou sehrát velmi pozitivní úlohu při zavádění environmentálních technologií a jejich širším uplatnění v podnikové praxi.

Mezi nejvýznamnější dobrovolné nástroje, jejichž aplikace na podnikové úrovni může napomoci rozšiřování environmentálních technologií, lze zařadit:

- systémy environmentálního řízení,
- čistší produkci,
- environmentální značení,
- ekodesign,
- posuzování životního cyklu,
- dobrovolné dohody.

5.6.1 Systémy environmentálního řízení

Systémy environmentálního řízení (EMS) představují systematický přístup k ochraně životního prostředí ve všech směrech podnikatelské činnosti dané organizace. EMS je

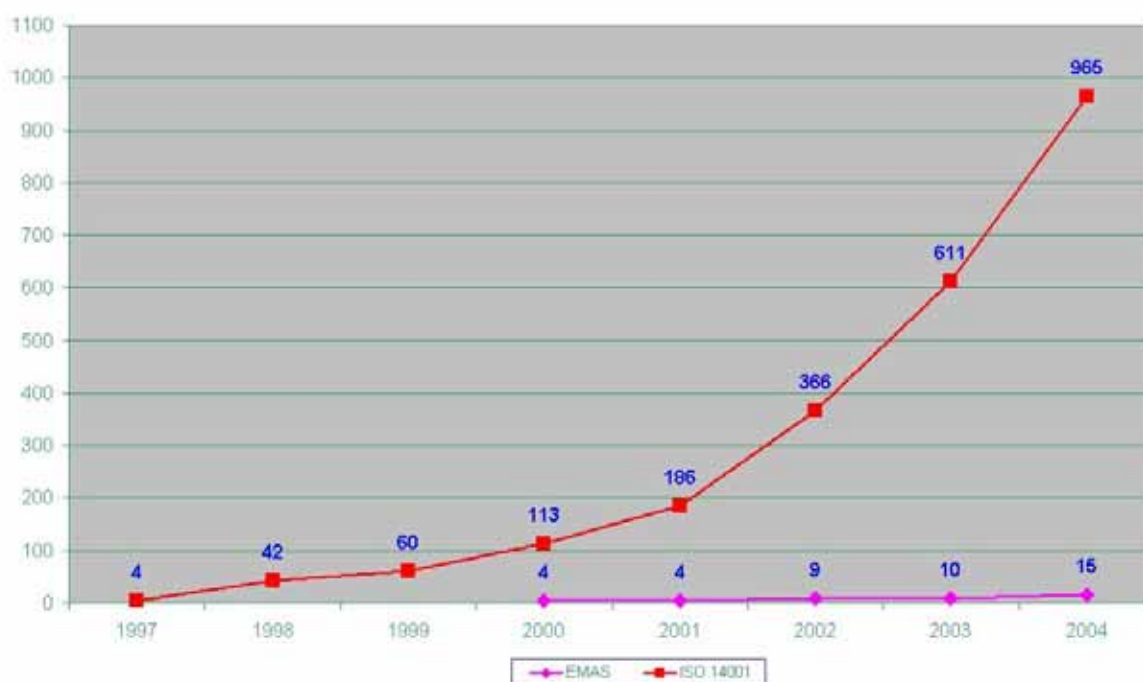
nedílnou součástí managementu celého podniku, tzn. že integruje environmentální hlediska do všech podnikových aktivit na všech úrovních řízení - od podnikové strategie až po každodenní provoz.

Princip EMS spočívá v pravidelném hodnocení a přezkoumání aktivit podniku na poli ochrany životního prostředí s cílem dosahovat trvalého a neustálého zlepšování. K dosažení tohoto stavu podniky průběžně hodnotí své environmentální dopady, stanovují si adekvátní environmentální cíle a k jejich dosažení realizují konkrétní environmentální programy. Následně hodnotí jejich úspěšnost (a tudíž funkčnost celého systému) prostřednictvím environmentálních auditů.

Opatření (cíle a programy), jež podnik realizuje v rámci EMS, mohou mít velmi rozmanitý charakter - od drobných organizačních opatření, až po technické a technologické změny vyžadující značné investice. Ve svém konečném důsledku však vždy vedou k efektivnějšímu využívání zdrojů, environmentálně šetrnějším postupům, nižší produkci emisí a odpadů atd. - tedy výsledkům podpořeným aplikací moderních environmentálních technologií.

V České republice jsou systémy environmentálního řízení zaváděny zhruba od roku 1997, a to jednak podle mezinárodní normy ISO 14001 a jednak podle Programu EMAS (Nařízení ES č. 1836/1993, po revizi č. 761/2001).³

Vývoj počtu podniků s EMAS a ISO 14001

5.6.2 Čistší produkce

Čistší produkci lze definovat jako nástroj, který se zaměřuje na hledání příčin vzniku environmentálních zátěží ve výrobním procesu a snaží se tyto příčiny odstranit. Při její

³ ČSN EN ISO 14001 - Systémy environmentálního managementu - Specifikace s návodem pro její použití; Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 761/2001 o dobrovolné účasti organizací v systému řízení podniků a auditu z hlediska ochrany životního prostředí (EMAS).

aplikaci dochází k prověření materiálově-energetických toků s cílem nalezení možností efektivnějšího využívání surovin a energií, vyloučení toxických a nebezpečných materiálů, prevence vzniku odpadu apod. Samozřejmostí je vyloučení přenášení znečištění z jedné složky životního prostředí do druhé.

Hlavními oblastmi zájmu, na které se čistší produkce soustřeďuje, jsou: charakter výrobku, používaná technologie, stroje a zařízení či vstupní suroviny, ale také organizace práce, přístup zaměstnanců, dodržování výrobních postupů a systém řízení podniku. Aplikace čistší produkce tedy zahrnuje opatření technického charakteru, ale i netechnická, organizační opatření, která v mnoha případech nevyžadují žádné nebo jen minimální náklady.

Realizovaná opatření bývají pro účinnější předcházení vzniku odpadu doprovázena změnou postupů a technologie. Využívání principů čistší produkce tak vede k zavádění a používání nových environmentálních technologií.

Aktivity v oblasti čistší produkce začaly v České republice již roku 1992, a to v rámci česko-norského projektu, jehož cílem bylo vybudování základních kapacit pro šíření čistší produkce. Oficiálně se Česká republika přihlásila ke strategii čistší produkce v roce 1999, kdy podepsala Mezinárodní deklaraci o čistší produkci. O rok později byl usnesením vlády č. 165/2000 přijat Národní program čistší produkce (NPCP).

Uplatňování čistší produkce v praxi je přes uvedené kroky na poměrně nízké úrovni. V posledních letech je na podporu uplatňování čistší produkce a systémů environmentálního řízení využíváno environmentální manažerské účetnictví, jehož metodika pro Českou republiku byla přijata Ministerstvem životního prostředí v roce 2002 na základě zahraničních zkušeností a je předpokladem pro zavedení na všech úrovních soukromého i veřejného sektoru. V následujícím období bude důležité rozpracování uvedené metodiky ve smyslu udržitelného rozvoje a zvýšení povědomí veřejnosti o tomto nástroji.

Projekty čistší produkce v rámci NPCP

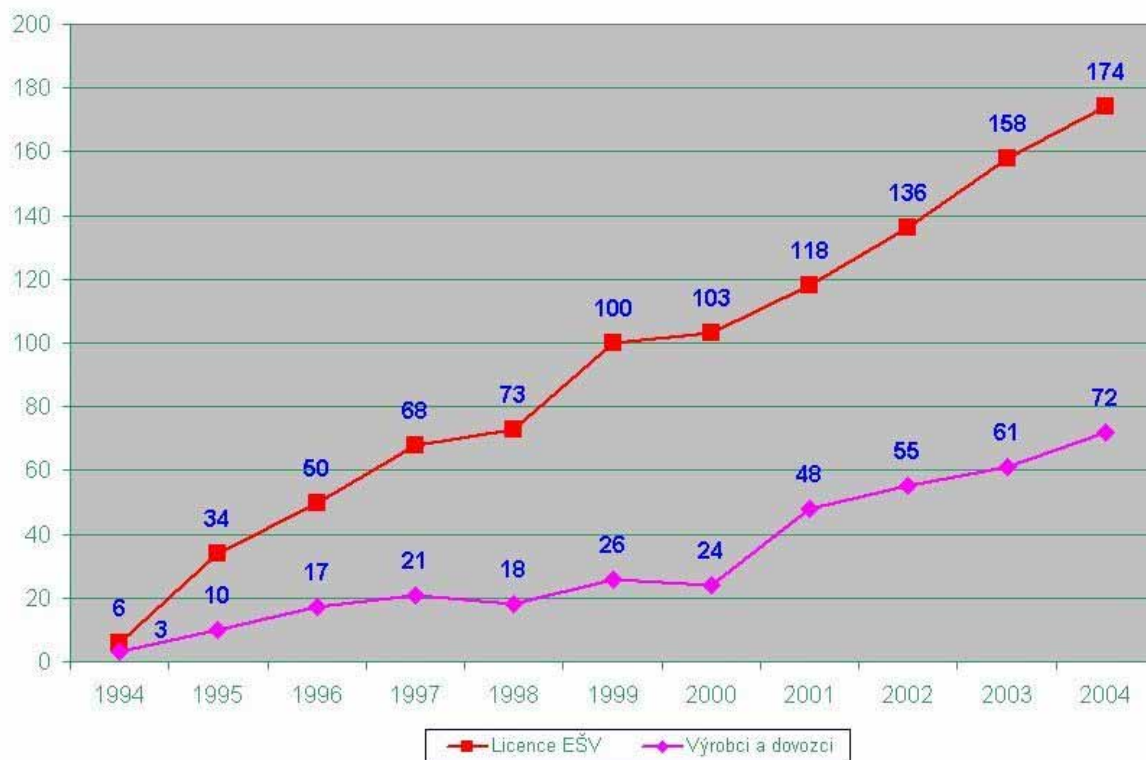
5.6.3 Environmentální značení

Environmentální značení neboli eco-labelling⁴ představuje systém, v rámci kterého dochází k označování výrobků, jež jsou k životnímu prostředí šetrnější než výrobky alternativní, funkčně srovnatelné (ekologicky šetrné výrobky - EŠV). Označený výrobek tedy musí splňovat nejen základní technická (funkční) kritéria, ale zároveň vyhovovat i „nadstavbovým“ environmentálním kritériím, jdoucím nad rámec požadavků platných standardů (legislativy, technických předpisů apod.).

Proces stanovování a průběžného zpřísňování těchto kritérií je založen na metodě LCA - posuzování životního cyklu (viz níže). To znamená, že environmentální šetrnost výrobku je posuzována s důrazem na používané suroviny, vlastní výrobu, užívání výrobku a způsob likvidace/recyklace výrobku po jeho dožití. Environmentální značení tak v sobě implicitně zahrnuje požadavky na využívání šetrnějších postupů, metod a technických řešení.

V České republice je systém environmentálního značení realizován jako Národní program označování ekologicky šetrných výrobků, a to na základě usnesení vlády č. 159 ze dne 7. dubna 1993, resp. č. 720 ze dne 19. července 2000.

Počet udělených licencí EŠV a výrobců

Vedle Národního programu označování ekologicky šetrných výrobků, který představuje tzv. typ I environmentálního značení, existují ještě environmentální značení typu II a III, specifikované mezinárodními normami ISO (ISO 14021 resp. ISO 14025). V prvním případě

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 180/2000 o revizi systému udělování ekoznačky Společenství.

se jedná o tzv. vlastní environmentální tvrzení (výrobce či obchodníky), ve druhém o kvantifikaci environmentálních údajů vztahujících se ke konkrétnímu výrobku, a to využitím metody LCA.

Ministerstvo životního prostředí v současné době podniká kroky k širšímu uplatnění zmíněných typů environmentálního značení v praxi, konkrétně přípravou odborných materiálů a podporou několika projektů výzkumu a vývoje.

5.6.4 Ekodesign

Cílem ekodesignu je vytvoření kvalitního, z hlediska nákladů přijatelného výrobku s co nejnižšími negativními dopady na životní prostředí v celém životním cyklu. Požadavek na zmírnění environmentálních dopadů výrobku je už součástí úvah o novém výrobku. Podpora ekodesignu a jeho využívání jsou významné nejen z hlediska ochrany životního prostředí, ale jedná se i o dobře využitelný marketingový nástroj. Skutečnost, že do vývoje a konstrukce výrobku byly zapracovány požadavky ochrany životního prostředí, se pro uvědomělého spotřebitele může stát významnou informací při rozhodování o nákupu výrobku, ekodesign nepředstavuje pouze nástroj pro realizaci udržitelné výroby, ale i nástroj vedoucí k udržitelné spotřebě.

Nástroje z oblasti ekodesignu představují nejprogresivnější přístupy v oblasti inovací produktů zohledňující udržitelný rozvoj. Jedná se o systémové přístupy, které zohledňují životní cyklus výrobků a služeb. Jejich aplikace může vést k podstatnému snížení energetické i materiálové náročnosti systému výroby a spotřeby a ke snížení environmentálních rizik. Podniky prověřují možnosti pro uplatnění ekodesignu protože tyto postupy zvyšují jejich hodnotu a konkurenceschopnost.

Motivovat výrobce k zabývání se otázkou ekodesignu svých výrobků je nezbytné. V této souvislosti je nutné propojení s dalšími opatřeními a nástroji environmentální politiky tak, aby uplatňování ekodesignu bylo pro výrobce ekonomicky výhodné. Příkladem je přenesení odpovědnosti za zpětný odběr a recyklaci elektrospotřebičů na výrobce. To může výrobce stimulovat k většímu zájmu o ekodesign elektrospotřebičů⁵, neboť tak lze docílit snížení nákladů na odstranění výrobků po ukončení jejich životnosti formou znovuvyužití nebo recyklací jednotlivých komponent, apod.

Vedle směrnice o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign energetických spotřebičů bude mít zásadní vliv na energetickou náročnost výrobků i směrnice o energetické efektivnosti u konečného uživatele a o energetických službách která byla přijata a schválena Evropským parlamentem dne 13. prosince 2005.

5.6.5 Posuzování životního cyklu (LCA)

Metoda Posuzování životního cyklu (LCA) je nástrojem, který umožňuje určení potenciálních negativních dopadů libovolného systému (výrobku či služby) na životní prostředí, a to v průběhu jeho celého životního cyklu - od těžby surovin, přes jejich zpracování, dopravu, vlastní výrobu, distribuci, používání až po zneškodnění či recyklaci výrobku po jeho dožití.

---

⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 32/2005 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign energetických spotřebičů.

Posouzení celého životního cyklu umožňuje identifikovat ty fáze životního cyklu, v rámci kterých dochází k největšímu zatížení životního prostředí, a následně zvolit environmentální opatření, která povedou k nejeftivnějšímu snížení negativních dopadů na životní prostředí.

Metoda může být využita při srovnávání různých variant realizace určitého projektu, identifikace přínosů uvažovaného environmentálního opatření, tvorbě kritérií v rámci environmentálního značení apod.

Metoda LCA umožňuje jednoznačným způsobem určit nejvýznamnější negativní vlivy konkrétních výrobních systémů na životní prostředí a identifikovat jejich příčiny. Vzhledem k tomu ji je potřeba v co největší míře uplatňovat v rámci ostatních nástrojů - ekodesignu, environmentálním značení (především typů III a I) a dalších nástrojích zabývajících se rovinou výrobků a služeb.

5.6.6 Dobrovolné dohody

Dobrovolné dohody lze charakterizovat jako smluvní dohody či závazky mezi orgány státní správy a soukromými subjekty (např. podnikatelskými svazy) jdoucí nad rámec povinností vyplývajících z platných zákonů. Mohou mít velice rozmanitý charakter a upravovat řadu specifických případů (od řešení konkrétního, specifického environmentálního problému až po obecnou dohodu o vzájemné spolupráci).

Podmínkou uzavírání dobrovolných dohod bývá dosažení určitých přínosů jak na straně státní správy, tak podnikatelských subjektů. Ve většině případů jde o jistý environmentální prospěch doprovázený na straně podnikatelské sféry i prospěchem ekonomickým. Výhodou dobrovolných dohod jsou nízké náklady, zahrnující prakticky jen náklady na vyjednávání.

Význam dobrovolných dohod ve vztahu k environmentálním technologiím lze spatřovat zejména ve skutečnosti, že se v nich podnikatelské subjekty zavazují respektovat vyšší environmentální standardy, což - jak popsáno výše - vede k zavádění šetrnějších postupů, metod a technologií.

Ministerstvo životního prostředí podepsalo v posledních letech s představiteli podnikatelské (průmyslové) sféry několik dobrovolných dohod. Cílem některých je zmírnit konkrétní environmentální dopady průmyslových činností, jiné představují obecný rámec pro spolupráci mezi MŽP a příslušným podnikatelským sdružením.

5.7 Výchova a osvěta

Vysoké veřejné povědomí v environmentální oblasti je základním předpokladem úspěšné realizace Státní politiky životního prostředí, ale i Strategie udržitelného rozvoje ČR. Zvyšování veřejného povědomí o záležitostech životního prostředí, tzn. i o environmentálních technologiích, vede veřejnost nejenom k většímu pochopení environmentálních souvislostí hospodářského a sociálního života společnosti, ale rovněž ke zvýšení kvality rozhodování spotřebitelů, ke zvyšování právního povědomí občanů a zprostředkovaně rovněž ke zvýšení kvality života. Proto je environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO) klíčový preventivní nástroj jak ochrany životního prostředí, tak i úspěšné implementace udržitelného rozvoje.

V roce 2000 byl schválen Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a navazující Akční plány (na léta 2001 - 2003 a v roce 2003 na léta 2004 - 2006). Od roku 2002 vznikají krajské systémy EVVO, postupně je budována síť středisek a center environmentální výchovy a síť ekoporaden. Česká republika přistoupila ke Strategii pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji (schválena EHK OSN na jaře 2005 ve Vilniju) a připravuje její implementaci na národní úrovni.

EVVO staví na schopnosti a motivaci přijímat, zpracovávat a využívat množství nabízených informací a využít je co nejlépe pro praxi. Mezi hlavní cílové skupiny EVVO patří kromě veřejnosti, škol všech typů, neziskového a veřejného sektoru i podnikatelský sektor.

Vedle zaměření EVVO na jednotlivé problémy ochrany životního prostředí se rozvíjí i holistický a interdisciplinární přístup k problematice environmentálního pilíře udržitelného rozvoje.

Pro širší zaměření EVVO na oblast environmentálních technologií je vhodné výrazněji zohlednit tuto problematiku při tvorbě dalších akčních plánů Státního programu EVVO, při specifikaci témat dotačních podpor nevládních neziskových organizací a při tvorbě programů financování ze strukturálních fondů. Důležitá je i další podpora osvěty široké veřejnosti o systémech environmentálního značení a příprava informační podpory k ekologické daňové reformě.

V dalším období může významnou roli při rozšiřování povědomí o environmentálních technologiích sehrát Síť environmentálních poradenských a informačních center - grantové schéma Ministerstva životního prostředí, dále Ministerstvem životního prostředí podporovaná síť environmentálního poradenství a systematická informační podpora a propagace environmentálních technologií a systémů značení (EŠV) prostřednictvím CENIA.

Základní a průběžně aktualizované informace o Programu podpory environmentálních technologií by měly být pravidelně uveřejňovány na internetových stránkách příslušných ministerstev. Dále bude pořádán cyklus seminářů zabývajících se otázkami souvisejícími s realizací programu. Naváže se přitom na pozitivní zkušenosti s konáním semináře k environmentálně šetrným veřejným zakázkám pořádaného dne 23. května 2005 ve spolupráci s ambasádou a Ministerstvem životního prostředí Velké Británie.

5.8 Mezinárodní spolupráce

Zahraniční rozvojová spolupráce (ZRS) v gesci Ministerstva životního prostředí byla započata v roce 1997 s rámcovým cílem přispět k omezování chudoby v méně vyspělých zemích světa cestou udržitelného rozvoje. Projekty ZRS se zaměřují především na plnění mezinárodních environmentálních smluv, udržitelné způsoby využívání přírodních zdrojů, environmentální geologii, environmentální aspekty průmyslu (např. čistší produkce, systémy environmentálního managementu) a podporu využití českých environmentálních technologií.

Snaha o plnění mezinárodních rozvojových a environmentálních závazků⁵ a vstup České republiky do Evropské unie se odrazily v nutnosti zvyšovat jak objem finančních prostředků,

---

⁵ Česká republika plně podporuje mezinárodní rozvojové cíle, které vyplynuly z mezinárodních konferencí OSN a byly potvrzeny Miléniovým summitem OSN v roce 2000. Jde především o plnění tzv. Millennium Development Goals (Rozvojové cíle tisíciletí).

tak i efektivitu a účinnost rozvojové spolupráce.⁶ Z těchto důvodů byl schválen přechod na tzv. programový přístup, který se odrazil mimo jiné v definování tzv. prioritních zemí pro ZRS ČR na léta 2006 - 2010. Pro MŽP jsou na toto období prioritní: Srbsko a Černá Hora, Mongolsko, Moldavsko a Vietnam.

Spolupráce při přenosu zkušeností s environmentálními technologiemi a snahou o jejich prosazování v zahraničí tvoří nedílnou součást jak programových dokumentů ZRS tak i realizovaných a plánovaných konkrétních projektů rozvojové spolupráce MŽP v prioritních i neprioritních zemích.

Ministerstvo životního prostředí vydalo přehled firem působících na trhu environmentálních služeb a technologií (<http://envirobase.czweb.org>). Tyto informace napomohou k navázání kontaktů a prohloubení mezinárodní spolupráce.

---

⁶ Usnesení vlády č. 302 ze dne 31.3.2004 O zásadách zahraniční rozvojové spolupráce po vstupu České republiky do Evropské unie.

6. Opatření k realizaci programu

	Opatření	Termín	Zodpovídá	Spolupráce
1	V rámci přípravy Národního programu výzkumu III přiměřeně orientovat výzkum pro environmentální technologie.	průběžně	MŠMT, MPO	MŽP
2	V rámci opatření č. 3 Národní inovační politiky přiměřeně orientovat výzkum pro environmentální technologie.	průběžně	Členové vlády a ost. ústředních orgánů	
3	Analyzovat stávající legislativu v oblasti veřejných rozpočtů a navrhnout opatření k vyššímu využití environmentálně šetrných veřejných zakázek.	IX/2006	MŽP	MF
4	Analyzovat potenciál pro využití environmentálně šetrných veřejných zakázek včetně návržení systémů sledování souvisejících dat.	VI/2006	MŽP	
5	Předložit pravidla environmentálně šetrných veřejných zakázek pro celý veřejný sektor.	XII/2006	MŽP	MF
6	Vydat metodiku k definici environmentálně šetrných výrobků a služeb, a to zejména v návaznosti na usnesení Vlády ČR č. 720 ze dne 19. července 2000.	VI/2006	MŽP	
7	Přijmout pravidla pro posuzování vlivu podpor na životní prostředí s cílem omezit podpory s negativním vlivem na životní prostředí.	VI/2006	MŽP	MF
8	Provádět namátkové regionální šetření o vlivu podpor na životní prostředí.	průběžně	MŽP	
9	Analyzovat dosavadní zkušenosti a přijmout opatření k vyššímu využívání energetického contractingu v České republice v rámci Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie.	X/2006	MPO	MŽP
10	Navrhnout indikátory pro vyhodnocování podpor environmentálních technologií.	VI/2006	MŽP	MPO MZe
11	V souvislosti s implementací směrnice o zdanění energetických komodit navrhnout systém energetického benchmarkingu u energeticky náročných výrobků a technologií.	IX/2006	MPO	MŽP
12	Vydat metodický pokyn k využití manažerského účetnictví k podpoře cílů strategie udržitelného rozvoje.	VI/2007	MŽP	MPO MF
13	Vyhodnotit zkušenosti s naplňováním čl. 6 Směrnice 2001/77/EC Evropského parlamentu a Rady.	XII/2006	MPO	MŽP
14	Posílit environmentální kritéria u Strukturálních fondů v rámci výhledu na léta 2007 – 2012.	III/2006	MŽP	MMR
15	Analyzovat možnosti vzniku environmentálních fondů a navrhnout postup uplatnění v podmínkách ČR.	XII/2006	MŽP	MF

7. Průběžné hodnocení Programu

Hodnocení, případně aktualizaci Programu bude provádět každoročně Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s věcně příslušnými ministerstvy. Jednou za dva roky bude toto hodnocení předloženo pro informaci, případně k přijetí dalších opatření, do vlády.